

ENG

En eng er et fugtigt naturområde med mange arter af græs og vilde blomster. Oprindeligt var engene fugtige områder langs åer og omkring søer, hvor vilde heste, og andre vilde dyr, græssede.

I dag finder du enge ved vandløb, søer og strande og i fugtige lysninger i skove. Engene bliver holdt ved lige af menneskelig aktivitet og ved græsning - naturpleje. Der bliver slået hø til husdyrenes foder, og når dyrene græsser på engene, holdes græsset og urterne nede. Det sikrer samtidig at engen ikke springer i skov og gror til med birk, pil, rød-el eller høje buske. Når græsset er lavt, giver det plads til mange forskellige plantearter fremfor én dominerende art. Den store diversitet af planter betyder, at der er mange forskellige levesteder til insektlivet. Engen giver liv til mange forskellige arter af insekter og er også et godt og rigt spisekammer for fugle og andre insektspisende dyr.

Høslæt på engen er godt for de tidligt blomstrende planter, der udvikler frø inden høet slås. Græsning på engen er godt for de planter, som dyrene ikke kan lide, bl.a. de stikkende, giftige og ildesmagende arter. Både græsning og høslæt er godt for alle de planter, der kan tåle at blive bidt eller klippet ned og som hurtigt vokser frem igen, f.eks. græsser. Derfor

kan man finde virkelig mange forskellige arter af planter på engen. På bare 1 m² kan du finde op imod 50 forskellige plantearter!

Der kan vokse helt op til 600 forskellige plantearter på engen og mange af dem er helt små blomstrende planter. Til sammenligning findes der ca. 1.500 forskellige plantearter i Danmark. Mange enge forsvandt da man begyndte at dræne de våde områder for at anlægge marker og stoppede med at sende dyrene på græs. Næsten 1/4 af alle truede plantearter i Danmark vokser på enge eller i moser.

På engene opstår også mange interessante samspil mellem planter og dyr, f.eks. hvor én insekt-art er særligt tilknyttet én bestemt planteart og er dybt afhængig af denne for at overleve.

Flere forskellige dyrearter, bl.a. fugle, padder og sommerfugle, er særligt tilknyttet engene i Danmark. De er således også truede når deres levesteder forsvinder. Netop derfor er det særligt vigtigt, at vi passer godt på de danske enge.

Foto: Vild Campus

BIDENDE RANUNKEL

Bidende ranunkel *Ranunculus acris*, Ranunkelfamilien/Ranunculaceae

Bidende ranunkel, og mange af dens søstre i ranunkelfamilien, er dem vi alle kender som smørblomster. Ifølge overtroen fik gården meget mælk og smør, hvis malkepigen kom de 3 første ranunkler i malkespanden på Valborgdag d. 1.maj. Den 20-70 cm høje urt har en skarp og bitter saft, hvorfor dyrene lader den stå. **Bladene** er mørkegrønne, takkede og delt op så de ligner en hånd med 5-9 fingre. **Blomsterne** er 15-30 mm brede med 5 smørgule kronblade. **Udbredelsesområde:** Hele Danmark. Almindelig. **Voksested:** Fugtig, næringsrig bund. **Blomstringstid:** Maj-sep.

ENG-NELLIKEROD

Eng-nellikerod *Geum rivale*, Rosenfamilien/Rosaceae

Du kender eng-nellikerod på de nikkende blomster og de rødbrune blomsterstængler. Det latinske slægtsnavn *Geum* er det gamle latinske navn på nellikerod, mens artsnavnet henviser til voksestedet da *rivale* betyder "voksende ved bække" (latin: "rivus" = bæk). Planten er 20-50 cm høj og **bladene** er delt i 3 med det største blad i midten og groft takkede kanter. **Blomsten** har fem lysegule til lyserøde kronblade og 5 rødbrune, tæt hårede bægerblade. **Udbredelsesområde:** Hele Danmark. Almindelig. **Voksested:** Fugtig, næringsrig bund. **Blomstringstid:** Maj-juli.

Foto: Vild Campus

Foto: Vild Campus

AURORA

Aurora *Anthocharis cardamines*, Hvidvingefamilien/Pieridae

Han-sommerfuglen er let at genkende med sine hvide vinger med orangerøde forvingespidses. Aurora har et vingefang på 3,5-4,5 cm. Hunnerne er størst. Hunnen mangler de orangerøde spidser, men du kan kende hende på den sorte plet på oversiden af forvingen samt det olivengrønne mosaikmønster på undersiden af bagvingen. Aurora er i den romerske mytologi gudinden for morgenrøden og flyver hver morgen over himlen og bebuder morgenens ankomst. **Udbredelsesområde:** Hele Danmark undtagen det vestlige Jylland. **Levested:** Fugtige enge og skovbryn med læ og mange blomster. **Flyvetid:** April-juni. Mest talrig i maj.

Foto: Andreas Eichler

GUL FLADBÆLG

Gul Fladbælg *Lathyrus pratensis*, Ærteblomstfamilien/Fabaceae
Du kan kende arten på de gule blomster og de karakteristiske slyngtråde. Slægtsnavnet *Lathyrus* er en gammel latinsk betegnelse for bælgplanterne og *pratensis* betyder "den der vokser på enge". Det danske navn "fladbælg" henviser til plantens flade frugter (bælge), som ligner ærtebælge. **Bladene** er aflange og sidder parvis overfor hinanden med en slyngtråd i midten. **Blomsterne** sidder sammen i klaser a 5-12 stk., de er gule og 10-16 mm lange. **Udbredelsesområde:** Almindelig i hele Danmark. **Voksested:** Fugtig, næringsrig bund, tilgroet eng. **Blomstringstid:** Juni-juli.

TRÆVLEKRONE

Trævlekrone *Lychnis flos-cuculi*, Nellikefamilien/Caryophyllaceae
Trævlekrone er let at genkende på de lyserøde blomster med det flossede udseende. Artsnavnet *flos-cuculi* betyder "gøgens blomst" og henviser til skumcikadens skum, også kaldet "gøge-spyt", som ofte findes på planten. Den er 20-70 cm høj og **bladene** er lange og smalle og sidder parvis overfor hinanden op ad stænglen. **Blomsterne** er store og lyserøde-rødviolette med 5 lange, splittede kronblade, der giver blomsten sit flossede udseende. **Udbredelsesområde:** Temmelig almindelig i det meste af Danmark. **Voksested:** Åben, fugtig bund. **Blomstringstid:** Juni-juli.

Foto: Guido Gerding

Foto: Alpsdake

DOBBELTBEEKKASIN

Dobbeltbekkasin *Gallinago gallinago*, Sneppefugle/Scolopacidae
Dobbeltbekkasinen er en lille vadefugl med et meget langt næb. Fuglen er godt kamufleret med grå-brun fjerdragt og har relativt korte ben. Den er 23-28 cm lang, og næbbet udgør 6-7 cm. I yngletiden kan du genkende dobbeltbekkasinen på dens specielle vibrerende brummen der kommer fra halefjerene når den laver korte, stejle dyk under sin flyveopvisning. Det lyder nærmest som en ged der bræger og har da også givet dobbeltbekkasinen navne som "himmelged" og "horsegøg". **Udbredelsesområde:** Hele Danmark, dog med det største antal i det nordvestlige Jylland. **Levested:** Fugtige enge og moser. Kræver steder med fugtig bund og frodig, ikke for høj vegetation. **Yngletid:** Fra medio april. Rugetid 18-20 dage, ungetid 19-20 dage.

Maj-gøgeurt *Dactylorhiza majalis*. Foto: Vild Campus

Hedepletvinge *Euphydryas aurinia*. Foto: Le.Loup.Gris

Dag-pragtstjerne *Silene dioica*. Foto: Vild Campus

Orkidéer Orkidéfamilien/Orchidaceae

Orkidéer er den mest diverse plantefamilie i verden med mere end 20.000 arter på verdensplan. I Danmark kan du finde ca. 35 arter. Alle danske orkidéer er fredede.

En del af de danske orkidéer lever i den lysåbne, fugtige eng. Finder du orkidéer på engen er det et godt tegn på, at der ikke er for meget næring og at engen trives.

Du kan især være heldig at finde nogle af gøgeurt-arterne såsom maj-gøgeurt *Dactylorhiza majalis* (blomstring midt i maj) og den lidt sjældnere kødfarvet gøgeurt *Dactylorhiza incarnata* (blomstring juni-juli).

Samspil mellem planter og insekter

Mange af engens plantearter har særlige samspil med bestemte insekter f.eks. som værtsplanter for insekternes larver, i forhold til bestøvning eller i forbindelse med spredning af plantens frø.

Bestøvning: Blot ved at kigge på blomsternes udformning kan du få et indblik i, hvilke bestøvere den enkelte blomst henvender sig til. De meget åbne blomster, som f.eks. bidende ranunkel, er nemme at komme til for mange forskellige bestøvere, mens de mere lukkede blomster kræver tilpasninger på den ene eller den anden måde. Lukkede blomster er tit tilpasset en særlig type bestøvere, eller endda en enkelt insektart. Dag-pragtstjerne *Silene dioica* kan f.eks. kun bestøves af et insekt med en meget lang snabel, som kan nå ned i bunden af det rørformede

bæger. Dag-pragtstjerne bestøves derfor af dagsommerfugle, som netop har meget lange snabler.

Værtsplanter: Aurora-sommerfuglen har et særligt samspil med bl.a. engkarse *Cardamine pratensis*, som den lægger sine æg på i foråret. Den lægger kun ét æg pr. plante. Ægget klækker efter 5-6 dage og herefter lever larven de næste 2-3 uger af plantens blomster og frø. Den forpupper sig og overvintrer indtil den til sidst bryder ud af puppen som fuldvoksen sommerfugl i foråret. Sommerfuglen hedepletvinge *Euphydryas aurinia* er på samme måde helt afhængig af planten djævelsbid *Succisa pratensis*, som er den eneste plante dens larver kan leve på og af. På trævelekronen *Lychnis flos-cuculi* lever nymferne af skumcikaden *Philaenus spumarius* i deres skum. Her er de beskyttet imod fjender og udtørring.

Frøspredning: Nogle planter lokker myrer til at sprede deres frø ved at tilføje frøet et lille olieholdigt vedhæng. Myrerne slæber frøene hjem til boet, spiser vedhængen og bærer frøene ud igen, hvor de kan spire til nye planter. Eksempelvis bruger eng-violen *Viola palustris* myrer til frøspredning.

